

KINO
LUMIERE

KINO LUMIERE

KINO
SLOVENSKÉHO
FILMOVÉHO
ÚSTAVU

ŠPITÁLSKA UL. 4
BRATISLAVA

filmový
KABINET

► OBDOBIE ZRENIA

Obdobie zrenia

Na konci 1. semestra sme vhupli do obdobia zvukového filmu. 2. semester Filmového kabinetu pokrýva obdobie 30. – 60. rokov 20. storočia. Jednotlivé bloky sú venované žánrom (komédia, film noir), štylistickým tendenciám (poetický realizmus), hnutiam (neorealizmus, cinéma vérité) či výrazným autorským osobnosťami (Orson Welles, Alfred Hitchcock). V sledovanom období sú už filmárom po celom svete známe prakticky všetky hlavné vymoženosti filmového vyjadrovania, sú ustálené základné technické postupy, stratégie a techniky rozprávania, existuje rozvinutý inštitucionálny a priemyselný rámeč filmovej tvorby. Dochádza tak k zreniu filmového výrazu, vznikajú majstrovské diela, ktoré definujú kinematografiu pre nasledujúce dekády, rodí sa moderný (a modernistický film)... Ide vskutku o mimoriadne vzrušujúce a fascinujúce obdobie, ktoré ukazuje, že kinematografia je aj po nástupe zvuku živá a vo výbornej kondícii.

Americká komédia, alebo falošný fúz v kačacej polievke ▶ 03. 09. 2015 ▶ 18:00

Základným kameňom americkej filmovej komédie je tradičná masová zábava: cirkus, kabaret a burleska. Priekopníkom a Kráľom komédie bol Mack Sennett z Keystone Studios (1912). Nemá groteska bola založená na fyzických gagoch. Prvými komikmi boli Roscoe „Fatty“ Arbuckle, Charlie Chaplin, Buster Keaton, Harold Lloyd. Nástup zvukového filmu (1927) spôsobil pokles záujmu o grotesky a komédia sa začala uberať smerom k novým témam. K fyzickému humoru sa pridali vtipné dialógy. Toto obdobie reprezentovali najmä Laurel a Hardy, Bratia Marxovci, W. C. Fields, Three Stooges a Mae West. Komédia sa stala samostatným plnohodnotným kinematografickým žánrom.

Poetický realizmus: Noc a mesto ▶ 17. 09. 2015 ▶ 18:00

V polovici 30. rokov 20. storočia sa vo Francúzsku rozvíjal smer nazývaný poetický realizmus. Jeho najvýraznejšími predstaviteľmi boli režiséri Marcel Carné a Julien Duvivier. Ako napovedá už názov, naskrúcali realistické príbehy obyčajných ľudí, nazerané poetickou optikou. Príbehy sú často situované do mestských prostredí a dôraz sa kladie na atmosféru (hmlu v nočných uliciach krájajú len lúče pouličného osvetlenia...). Poetický realizmus predstavuje v určitom zmysle akýsi medzičlánok medzi nemeckým expresionizmom 20. rokov 20. storočia a americkým filmom noir 40. a 50. rokov 20. storočia.

Orson Welles a hĺbka obrazu ▶ 01. 10. 2015 ▶ 18:00

Kinematografia sa delí na obdobia pred a po Wellesovi. Orson Welles svojím prístupom vytvoril nový spôsob vyjadrovania. Hĺbka ostroti a práca s mizanscénou umožnili filmu rozprávať viac paralelných dejov naraz. Zrazu sa filmový obraz prestal deliť na figúru a pozadie, na akciu v popredí a dejisko tejto akcie. Revolúcia tohto počínu spočíva v rovnocennom uchopení všetkých plánov obrazu čo sa týka rozprávania a akcie.

Film noir medzi USA a Francúzskom ▶ 15. 10. 2015 ▶ 18:00

Filmoví historici a teoretici sa do súčasnosti nevedia celkom presvedčivo dohodnúť na tom, čo to vlastne je *film noir*. Žáner, štylistická tendencia, presne vymedzená a ohraničená skupina filmov? Viaže sa výlučne na oblasť USA, či môžeme o *filme noir* uvažovať aj v inom kontexte...? Pokúsime sa predostrieť jednu z možných línií premýšľania o *filme noir*, ktorá, ako napovedá už názov prednášky, bude zdôrazňovať jeho rozkrotenie medzi dvomi krajinami.

Taliansky neorealizmus a čistá skutočnosť

► 29. 10. 2015 ► 18:00

Orson Welles inšpiroval svojím prístupom k filmu aj európsku kinematografiu a z jeho techniky vyrastá hnutie neorealizmu. Toto hnutie hlása estetiku odriekania. Ide o snahu pozbaviť film krásy, epiky, dokonca aj zrozumiteľnosti s jediným cieľom – ukázať surovú neprikrášenú skutočnosť s čo možno najmenším zásahom autora. Francúzsky filozof Jean-François Lyotard prehlasuje neorealizmus za jediný smer, v ktorom sa film oslobodzuje spod každej autority a stáva sa slobodným.

Alfred Hitchcock a napätie ► 12. 11. 2015 ► 18:00

Vrcholom hollywoodskej etapy tvorby veľikána filmovej réžie Alfreda Hitchcocka boli nepochybne 50. roky 20. storočia (s presahom do prvej polovice 60. rokov). V tomto období vznikli majstrovské diela ako *Vertigo*, *Na sever severozápadnou linkou* či *Psycho*. Ešte pred nimi všetkými nakrútil Hitchcock v roku 1954 *Okno do dvora*, v ktorom je ústredný motív celej Hitchcockovej tvorby – napätie – traktovaný v spojitosti s motívom voyeurizmu, a teda kinematografie...

Slovenský film a hrdina ► 26. 11. 2015 ► 18:00

Paradoxne až fašistický Slovenský štát stojí za konsolidáciou filmárskych pomerov na území Slovenska a preto je možné situovať zrod slovenskej kinematografie (v zmysle „inštitúcie“) až do 40. rokov 20. storočia. V tomto období sa ustalujú všetky potrebné podmienky na výrobu, distribúciu a exhibíciu filmu tak, že sa aj z ideologických potrieb formuje stála filmová tvorba. Z tvorcov spomedzi všetkých vyčnieva najväčšia postava dejín slovenskej kinematografie tohto obdobia, herec a režisér, nestor dokumentárneho a hraného filmu, Paľo Bielik.

Robert Bresson, Alain Resnais: Udalosť a virtualita

► 10. 12. 2015 ► 18:00

Po veľkých hnutiach sa zdá, že v 40. a 50. rokoch 20. storočia sa francúzska kinematografia začína individualizovať. Spomedzi ostatných autorov vyčnievajú dve postavy: Robert Bresson a Alain Resnais. Pre oboch je spoločné veľké experimentovanie predchádzajúce novej vlne. Bresson vychádza z presvedčenia, že pomocou trpezlivej askézy je médium filmu schopné v zábleskoch zaznamenať oku unikajúcu Udalosť. Resnais zase pokladá film za médium pohybujúce sa vo virtuálnej rovine, kde neplatí tradičný náhľad na časové kontinuum.

Cinéma vérité – nový prístup ku skutočnosti?

► 07. 01. 2016 ► 18:00

V roku 1960 nastal v kinematografii technologický obrat a umožnil nakrúcať filmy takmer komukolvek. V priebehu 60. rokov 20. storočia finančná dostupnosť ľahkých 16 mm kamier, citlivejšia filmová surovina a zvukové nahrávacie zariadenie Nagra podmienili vznik nových dokumentárnych filmov. Zrazu sa nakrúcalo nielen na uliciach, počas politických demonštrácií, ale i v zákulisí politických mítingov, na koncertoch aj po koncertoch populárnych skupín, v továrňach aj v domácnostiach. Pozorovanie viditeľnej skutočnosti dopĺňali anketty, rozhovory, živé názory náhodných okoloidúcich, ale aj výpovede verejných činiteľov. V prednáške sa pozrieme na to, ako direct cinema a cinéma vérité ovplyvnili náš vzťah k filmovej autenticite, ale aj na to, ako pozmeneili estetiku dokumentárnych filmov.

Kinematografia ako poézia: Pier Paolo Pasolini

► 21. 01. 2016 ► 18:00

Pasolini sa vo svojich raných filmoch z prvej polovice 60. rokov 20. storočia (*Accattone*, *Mamma Roma* či *Evanjelium podľa Matúša*) prihlásil k odkazu neorealizmu, no zároveň ho už tu prekročil. V neskoršej tvorbe sa obrátil k výrazným literárnym adaptáciám (*Dekameron*, *Canterburské poviedky*, *Kytica z tisíc a jednej noci*, *Saló alebo 120 dní Sodomy*), pričom poéziu postavil aj vo svojich teoretických úvahách ako umelecký druh, ktorý je formou výrazu najbližší kinematografii.

Kačacia polievka

Duck Soup / USA • 1933 • 66' • angl. s čes. tit.

03.09.2015 ▶ 18:00

R: LEO MCCAREY **S:** BERT KALMAR, HARRY RUBY, ARTHUR SHEEKMAN, NAT PERRIN **K:** HENRY SHARP **H:** GROUCHO MARX, HARPO MARX, CHICO MARX, ZEPPU MARX, MARGARET DUMONT, RAQUEL TORRES

Maličká krajina Freedonia sa nachádza vo finančnej tiesni. Pani Teasdale poskytne vláde pôžičku 20 miliónov s podmienkou, že Rufus T. Firefly sa stane prezidentom. Ten vyhlási vojnu susednej Sylvánii a začne zavádzať rôzne reformy. Absurdná politická satira s množstvom gagov a brilantných dialógov, ktorá si kludne môže potriať rukou s Chaplinovým *Diktátorom* či Kubrickovým *Dr. Divnoláskou*.

Pepe le Moko

Pépé le Moko / Francúzsko • 1937 • 86' • franc. s čes. tit.

17.09.2015 ▶ 18:00

R: JULIEN DUVIVIER **S:** JULIEN DUVIVIER, HENRI LA BARTHE **K:** MARC FOSSARD, JULES KRUGER **H:** JEAN GABIN, MIREILLE BALIN, GASTON MODOT, MARCEL DALIO, LINE NORO

Jeden z typických predstaviteľov tzv. poetického realizmu, rovnomená adaptácia románu Henriho La Barthea, sa odohráva v alžírskych kasbách, kde sa skrýva gangster Pepe (Jean Gabin) s viacerými členmi svojej bandy. Polícii sa nedarí dolapiť ho, no snažia sa vydríť ho z jeho úkrytu. Pepe sa zamiluje do Gaby, ktorá zosobňuje jeho nostalgickú túžbu po Paríži. Jeho situácia sa komplikuje...

Občan Kane

Citizen Kane / USA • 1941 • 114' • angl. so slov. tit.

01.10.2015 ▶ 18:00

R: ORSON WELLES **S:** ORSON WELLES, HERMAN J. MANKIEWICZ **K:** GREGG TOLAND **H:** ORSON WELLES, JOSEPH COTTEN, DOROTHY COMINGORE, AGNES MOOREHEAD, RUTH WARRICK

Orson Welles už ako 25-ročný svojím debutom *Občan Kane* vstúpil do kinematografie s najväčšou možnou vehemenciou. Teoretici považujú toto dielo za revolučné z mnohých dôvodov: využite vnútrozáberovej montáže, založenie inštitútu autorského filmu, nevídaný reflexívny prístup ku kinematografii, kde sa tematizuje sama podstata média s ohľadom na jeho schopnosť zachytiť pravdu, svedčiť či manipulovať. Novinár-detektív záhadu filmu zrejme nevyrieši, no je to schopný urobiť divák?

Hlboký spánok

The Big Sleep / USA • 1946 • 114' • angl. so slov. tit.

15.10.2015 ▶ 18:00

R: HOWARD HAWKS **S:** WILLIAM FAULKNER, LEIGH BRACKETT, JULES FURTHMAN **K:** SID HICKOX **H:** HUMPHREY BOGART, LAUREN BACALL, MARTHA VICKERS, JOHN RIDGELY, LOUIS JEAN HEYDT

Humphrey Bogart ako súkromný detektív Phil Marlowe vo filmovej adaptácii *Hlbokého spánku* – prvého románu legendárneho predstaviteľa drsnej školy americkej detektívky Raymonda Chandlera. Marlowe prichádza do sídla vydieraného generála Sternwooda a postupne odhalí, že do zdanlivo banálneho prípadu sú namočené dve generálove dcéry. Aj keď *Hlboký spánok* sprevádza povest' nezrozumiteľného filmu s nejasnou zápletkou, stále si zachováva svoje postavenie medzi klasickými dielami americkej kinematografie. Provokatívny zostáva aj pre svoje zjavne protichodné žánrové zaradenie. Je totiž vnímaný ako klasická detektívka, ako film noir, ale i ako romantická komédia...

Umberto D.

Umberto D. / Taliansko • 1952 • 84' • tal. s čes. tit.

29.10.2015 ▶ 18:00

R: VITTORIO DE SICA **S:** CESARE ZAVATTINI **K:** G. R. ALDO **H:** CARLO BATTISTI, MARIA-PIA CASILIO, LINA GENNARI, ILEANA SIMOVA, LAMBERTO MAGGIORANI

Umberto je už na dôchodku. Jeho domáca pani mu chce zvýšiť nájomné a tak ho vystradiť z bytu, v ktorom býva. Keď sa mu nepodarí zohnať dost peňazí na zaplatenie nájmu, pokúsi sa skryť v nemocnici a vynútiť si tak odklad platby. Po návrate zistí, že sa domáca pustila do rekonštrukcie jeho bytu a zvažuje samovraždu. Jeho jediným požitkom so životom sa stáva pes Flick. Do väčšiny úloh tohto De Sicovho filmu, vrátane tej hlavnej, boli obsadení neherci.

Okno do dvora

Rear Window / USA • 1954 • 108' • angl. s čes. tit.

12.11.2015 ▶ 18:00

R: ALFRED HITCHCOCK **S:** JOHN MICHAEL HAYES **K:** ROBERT BURKS **H:** JAMES STEWART, GRACE KELLY, WENDELL COREY, THELMA RITTER, RAYMOND BURR

Profesionálny fotograf L. B. „Jeff“ Jeffries je po nehode pripútaný na kolieskové kreslo. Väčšinu času trávi vo svojom byte, z ktorého ďalekohľadom pozoruje dianie v dome naproti. Postupom času nadobudne presvedčenie, že v jednom z bytov došlo k vražde... Hitchcockov film otvára motív voyeurizmu / sledovania na mnohých úrovniach. V neposlednom rade ide o pomerne dôslednú metaforu samotného kinematografického aparátu...

Štyridsaťštyri

Štyridsaťštyri / Československo • 1957 • 105' • slov.

26.11.2015 ▶ 18:00

R, S: PALO BIELIK **K:** FRANTIŠEK LUKEŠ **H:** JURAJ SARVAŠ, DUŠAN BLAŠKOVIČ, IVAN MISTRÍK, JÚLIUS VAŠEK, CTIBOR FILČÍK

Jeden z najoceňovanejších Bielikových filmov je veľkoryso rozprávaným príbehom o kolektívnom hrdinstve a mužskej spolupatričnosti. Na pôdoryse historickej udalosti z prvej svetovej vojny (vzbura v Kragujevac), dramaturgicky posvätenej výročím veľkého októbra, rozohráva Bielik svoje vlastné témy: chlpská česť, vzdor a boj proti útlaku, vlastenecký či nacionálny étos... Film je opäť slušne obsadený. Úbežníkom kastingu tentokrát nie je hlavná postava (akosi príliš deklamatívny Viktor Kolibec), lež druhá rola – zemitý Tóno Mikleš v stvárnení Dušana Blaškoviča. Miklešovo „Jebem Ti!“ v istom okamihu vypustené na socialistické plátno, pritom nie je len závanom chlpskej autenticity, tak typickej pre Bielikove filmy. Je i výrazom jeho sebavedomej pozície prvého režiséra v prostredí slovenského filmu.

Vlani v Marienbade

L'Année dernière à Marienbad/ Francúzsko • Taliansko • 1961 • 90' • franc. so slov. tit.

10.12.2015 ▶ 18:00

R: ALAIN RESNAIS **S:** ALAIN ROBBE-GRILLET **K:** SACHA VIERNY
H: DELPHINE SEYRIG (A), GIORGIO ALBERTAZZI (X), SACHA PITOËFF (M)

Tajomný muž (v scenári označovaný len ako X, vo filme bez mena) sa snaží v pompéznom „barokovom“ hoteli presvedčiť ženu (A), že si s ňou vlani dohodol schôdzku. Žena je však možno vydatá za M. Konštrukcia filmu znejasňuje hranice medzi spomienkou, predstavou a skutočnosťou, medzi minulosťou a prítomnosťou v prospech vyjavenia procesov ľudskej mysle. Nejde o to, odpovedať jednoznačne na otázku, či sa X a A v minulosti stretli (Resnaís a Robbe-Grillet na ňu koniec koncov odpovedajú protikladne), divákovi je skôr ponúknutá možnosť ponoriť sa do tohto pozoruhodného sveta.

Parížsky máj

Le Joli mai / Francúzsko • 1963 • 154' • franc. so slov. tit.

07.01.2016 ▶ 18:00

R: CHRIS MARKER, PIERRE LHOMME **K:** ÉTIENNE BECKER, DENYS CLERVAL, PIERRE LHOMME, PIERRE VILLEMMAIN **ÚČ:** SIMONE SIGNORET (KOMENTÁR), YVES MONTAND (KOMENTÁR), CHRIS MARKER (ANKETÁR)

Sociologická filmová anketa medzi obyvateľmi Paríža bola nakrúcaná v máji roku 1962, potom, ako évianské dohody ukončili alžírsku vojnu. Išlo o prvý mierový mesiac po siedmich rokoch. Film sa snaží dostať čo najbližšie k bežným ľuďom z ulice a zistiť, čo robia, čím a ako žijú, o čom rozmýšľajú. Pred našimi očami sa pomaly, krok za krokom vynára portrét obyvateľov jedného mesta, jednej krajiny. *Parížsky máj* bol do francúzskych kín uvedený 1. mája 1963.

Teoréma

Teorema / Taliansko • 1968 • 94' • tal. s čes. tit.

21.01.2016 ▶ 18:00

R, S: PIER PAOLO PASOLINI **K:** GIUSEPPE RUZZOLINI **H:** TERENCE STAMP, LAURA BETTI, SILVANA MANGANO, MASSIMO GIROTTI, ANNE WIAZEMSKY

Dej filmu sa odohráva v prostredí typickej talianskej buržoáznej rodiny v Miláne. Do rodiny prichádza tajomná postava označená len ako „návštevník“. Postupne sa zblíži s jednotlivými členmi rodiny... Vysoko metaforický, poetický film o rozvrate buržoáznych hodnôt bol premiérovu uvedený na festivale v Benátkach v roku 1968, len pár mesiacov po nepokojoch a rebéliách, ktoré zasiahli západnú Európu a USA. Sexuálna revolúcia bola vo vzduchu...

Informácie pre návštevníka

Staňte sa frekventantom Filmového kabinetu a získajte nasledujúce výhody:

- Garantovaný vstup na premietania a prednášky (10 prednášok a premietaní) – platí len v prípade zaujatia miesta v kinosále 2 minúty pred začiatkom prednášky).
- Prístup k študijným materiálom k jednotlivým predstaveniam a prednáškam (elektronická verzia).
- Získanie oficiálneho dokumentu Slovenského filmového ústavu o absolvovaní semestra kurzu (predpokladá účasť na minimálne 7 predstaveniach + úspešné zvládnutie záverečného testu).

Ako sa môžem stať frekventantom Filmového kabinetu?

- Zakúpte si permanentku ONLINE prostredníctvom siete TICKETPORTAL (od 1. 8. 2015 do 3. 9. 2015 v cene **20 EUR**)
- Vyplňte registračný formulár na stránke www.aic.sk/kinolumiere (k dispozícii v termíne 1. 8. – 3. 9. 2015)
- Príďte osobne do Kina Lumière na prvú alebo nasledujúce stretnutie frekventantov; vouchre/vstupenku zo siete Ticketportal Vám v pokladni kina zameníme za indexy frekventanta Filmového kabinetu.

Upozornenie:

- Frekventanti I. semestra Filmového kabinetu **Od zrodu po Kristove roky** (január – jún 2015) majú možnosť registrovať sa na nadchádzajúci semester **Obdobie zrenia** za zvýhodnených podmienok (15 EUR) do 31. 7. 2015. Sledujte svoju e-mailovú schránku. Ďakujeme.
- Maximálny možný počet frekventantov jedného semestra je **87**.

Chcem navštíviť len niektoré prednášky a projekcie, je to možné?

Prednostný vstup na prednášky a projekcie majú registrovaní frekventanti Filmového kabinetu. V prípade voľných miest v kinosále 2 minúty pred začiatkom prednášky je umožnený vstup do kinosály aj širokej verejnosti za poplatok 3,00 EUR, resp. 2,00 EUR pre držiteľov preukazov FK, seniorov, ZŤP a ZŤPs.

Pokladňa Kina Lumière je otvorená denne 30 minút pred prvým predstavením, minimálne v čase od 18:00 do 20:00.

Ďalšie informácie nájdete na webstránke: www.aic.sk/kinolumiere.

Texty neprešli jazykovou redakciou

Program / Obdobie zrenia

Prednáška s projekciou a diskusiou začína vždy o 18.00 h.

03. 09. 2015 **PREDNÁŠKA** ▶ **Americká komédia, alebo falošný fúz v kačacej polievke**
PROJEKCIA ▶ **Kačacia polievka** R: Leo McCarey ▪ 1933 ▪ angl. s čes. tit. ▪ 66'
17. 09. 2015 **PREDNÁŠKA** ▶ **Poetický realizmus: Noc a mesto**
PROJEKCIA ▶ **Pepé le Moko** R: Julien Duvivier ▪ 1937 ▪ franc. s čes. tit. ▪ 86'
01. 10. 2015 **PREDNÁŠKA** ▶ **Orson Welles a hĺbka obrazu**
PROJEKCIA ▶ **Občan Kane** R: Orson Welles ▪ 1941 ▪ angl. so slov. tit. ▪ 114'
15. 10. 2015 **PREDNÁŠKA** ▶ **Film noir medzi Francúzskom a USA**
PROJEKCIA ▶ **Hlboký spánok** R: Howard Hawks ▪ 1946 ▪ angl. so slov. tit. ▪ 114'
29. 10. 2015 **PREDNÁŠKA** ▶ **Taliansky neorealizmus a čistá skutočnosť**
PROJEKCIA ▶ **Umberto D.** R: Vittorio De Sica ▪ 1952 ▪ tal. s čes. tit. ▪ 84'
12. 11. 2015 **PREDNÁŠKA** ▶ **Alfred Hitchcock a napätie**
PROJEKCIA ▶ **Okno do dvora** R: Alfred Hitchcock ▪ 1954 ▪ angl. s čes. tit. ▪ 108'
26. 11. 2015 **PREDNÁŠKA** ▶ **Slovenský film a hrdina**
PROJEKCIA ▶ **Štyridsaťštyri** R: Paľo Bielik ▪ 1957 ▪ slov. ▪ 105'
10. 12. 2015 **PREDNÁŠKA** ▶ **Robert Bresson, Alain Resnais: Udalosť a virtualita**
PROJEKCIA ▶ **Vlani v Marienbade** R: Alain Resnais ▪ 1961 ▪ franc. so slov. tit. ▪ 90'
07. 01. 2016 **PREDNÁŠKA** ▶ **Cinéma vérité – nový prístup ku skutočnosti?**
PROJEKCIA ▶ **Parížsky máj** R: Chris Marker, Pierre Lhomme ▪ 1963 ▪ franc. so slov. tit. ▪ 154'
21. 01. 2016 **PREDNÁŠKA** ▶ **Kinematografia ako poézia: Pier Paolo Pasolini**
PROJEKCIA ▶ **Teoréma** R: Pier Paolo Pasolini ▪ 1968 ▪ tal. s čes. tit. ▪ 94'

www.facebook.com/filmovykabinet

Zmena programu vyhradená!

Podujatie finančne podporil

Digitalizáciu kinosál K1 a K2 Kína Lumière finančne podporil Audiovizuálny fond v rámci komplexného projektu realizovaného vďaka finančnej podpore predsedu vlády Slovenskej republiky.

WWW.NAVSTEVNIK.SK
WWW.AIC.SK/KINOLUMIERE

